

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emmerich
Lerner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifa și invo-
lala. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cinele postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
lângă Inului Nr. 30. etajin
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
blar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 122

Brașov, Joi 5 (18) Iunie.

1908.

Urma va alege!

Nu de mult am reprodus un articol al „Unirei” din Blaj, asupra cestiunii grave actuale: Ce e cu congrua preoților uniți? In acest articol, numita foaie, după o lungă tăcere obstinată, ce a păstrat-o în tot timpul în care s'au pregătit toate câte le subsumă ea astăzi, sub cuvintele: *primejdie* pentru biserica română unită, vine acum de odată și dă alarm, spunând că e primejdie cu congrua și cu autonomia catolică; preoțimea română unită nu o să-și capete congrua nici în anul acesta, iar deși o va căpăta mai târziu, aceasta se va întâmpla „numai sub condiția, ca biserica română unită să fie mai întâi pusă sub același coperiș de autonomie comună cu biserica romano-catolicilor din Ungaria, unde greco-catolicii ar dispărea cu totul, față de numărul cutropitor al romano-catolicilor.”

Ce putea face ziarul nostru mai bun decât a arăta cetitorilor săi, că în adevăr există primejdia, despre care „Gazeta” le-a vorbit de atâtea ori în cursul timpului, pe când „Unirea” tăcea infundată, aducând numai câte un comunicat, că toate merg bine, că arhieriei vor îngriji de toate să iasă bine? Martor ne e judecătorul ceresc peste conștiințele oamenilor că n'am făcut-o, decât cu cea mai profundă amărăciune a sufletului nostru, văzând halul la care au ajuns cauzele vitale ale bisericii române unite și ale poporului român nedespărțit de aceasta biserică.

Dovadă că am zis în introducere, că strigătul de durere al „Unirei” după atâtea tăcere, voluntară ori involuntară, e semnificativ pentru timpul de azi, *când toate cotiturile pe unde au să treacă Români în mersul neasămănat de greu al dezvoltării lor, este subminat de bombe explozive, pe când la suprafață să arată încă semne de voie bună și de iluzii frumoase pentru viitor!*

O astfel de iluzie o vedem tipărită cu litere groase și în numărul din urmă al „Unirei”, unde se spune sub rubrica „mai nou” „spre liniștirea fraților noștri preoți”, că „congrua are să vină încă în decursul anului 1908”, căci proiectul relativ la congrua să va desbata negreșit în sesiunea de toamnă a dietei.

Ne-am fost propus să reproducem articolul amintit al „Unirei” fără a mai zice un cuvânt, dar, cetind acest articol în corectură, ne-a fost peste putință să ne stăpănim a nu intercala în două-trei locuri câteva întrebări ce ni s'au impus c'o putere irezistibilă.

Astfel la pasagiul unde „Unirea” — după ce spune că cu „Irică și cu tremur își pune întrebarea Ce e cu congrua?” — urmează a zice: „ne-ar plăcea să ne înșelăm cu gândul, că congrua preoțimei noastre nu va fi condiționată de autonomia romano-catolicilor,” am intercalat întrebarea „până când o Doamne, veți voi să vă înșelați voi pe voi?”

aceasta, de să nimereste ori nu ca intercalare în text, are o bază și importanță istorică și de aceea și-a avut locul ei tocmai acum când s'a semnalat primejdia după treizeci de ani de manevrare cu iluzii.

Ori doară cei dela „Unirea” să supără fiindcă îi prezentăm ca pe unii cari se îmbată și cu iluzii? Atunci îi rugăm să bage bine de samă — căci dacă nu e curată iluzie ce zic și ce fac spre liniștirea fraților preoți — dacă, ceace nu voim să admitem, răspândesc iluzii cu intențiune de a amăgi lumea, atunci nu mai pot să treacă ca oameni sinceri pentru cauza bisericii și a poporului, atunci pentru ei se potrivește imputarea de *malicie* pe care o fac ei astăzi „Gazetei Transilvaniei”, cum se poate vedea din izbucnirea ce-o publică „Unirea” în ziua de Rosalii la adresa foaiei noastre și pe care o reproducem mai jos.

Tot „Unirea” zice mai departe în articolul din cestiune: „Sunt zilele acestea cele mai grele pentru biserica noastră, nicăiri prietini și binevoitori nu avem, iar ministrul de culte al cărui program politic și cultural îl cunoaștem până dincolo, este însuși unul din urzitorii corifei ai autonomiei catolicilor...” „și în aceste vremuri de o extremă gravitate, sarcina cea mai grea cade, binesimțeles, asupra Arhieriei noastre. Umerii preoțimei noastre gârboviți sub atâtea sarcini, nu mai sunt în stare să supoarte povara...”

Aici nu ne-am putut reținea să nu intercalăm următoarele întrebări: „Dar unde ați lăsat, iubiților, poporul credincios, acest brav popor de peste un milion de suflete? Ori credeți că poporul adiat și îmbătat cu diferite asigurări, vorbe goale și cu pelerinaje la Roma, își va dormi și mai departe somnul său cel de moarte?”

Aceste întrebări, destul de îndesate și lămurite credem, le vor fi înțeles destul de bine părinții dela „Unirea”. E foarte trist că „în aceste vremuri de extremă gravitate” cei dela „Unirea” vor să treacă peste importanța lor actuală, peste groaznica lor importanță, putem zice, c'un surâs sarcastic, declarându-le de „obșervări copilărești” și de „senilități ale „Gazetei”. „Copilarie” „senilitate” și apoi „malicie” cum se unesc acestea? Care este logica „Unirei” de a lua în bătaie de joc pe directorul foaiei noastre îmbătrânit în lupta pentru națiunea și biserica română?

Zice „Unirea” cu ironie: „Supărarea veche a Dr.-ului Mureșianu că *poporul* (înțelegeți?) zi elementul laic, nu este reprezentat în organizația noastră bisericească, o cunoaștem, nu ne mirăm deci de loc de tactica „Gazetei” de a pune pe acest laic element tocmai atunci în linie de bătaie împotriva noastră, când dușmanul și așa bate în porțile bisericii și a scoate la iveală groaznicul antagonism (vrea să zică poate contrast) dintre biserica noastră și cea greco-orientală”.

Nu știm de unde și până unde sunt așa de increzuți domni de la „Unirea” încât în epoca votului uni-

versal iau peste picior „poporul”, par'că acesta n'ar avea nici un rol în biserică. — „Elementul laic?” Mai cutezați să vorbiți de element laic în organizația bisericii? Dar preoțimea unită a ajuns aproape mai rău ca elementul laic, căci soartea ei este că trebuie să tacă și să se supună. Ori doară nu cunosc cei dela „Unirea” istoria Sinoadelor cu ușile închise? Și când li se și dă preoților vot consultativ la câte un sinod, ce folos dacă n'au puterea să facă să se și execute hotărârile lui, ori de plac ori de nu plac celor din fruntea bisericii?

In asemeni împrejurări în adevăr că sarcina cea mai grea cade asupra Arhieriei. Noi credem însă, că este de tot greșită și nenorocită tactica „Unirei” de a voi să scape pe Arhieriei noștri de ori-ce răspundere zicând că „vina va cădea asupra guvernului și a clerului romano-catolic”, dacă vor merge lucrurile rău cu congrua și cu autonomia, pe când de altă parte iau în zeflema însemnătatea poporului nostru în biserică!

Când „Unirea” ne spune, că clerul romano-catolic s'au dovedit așa de rece în lucrurile cari privesc pe Români uniți, că nu va contribui la cele câteva sute de mii congrua decât *sub anumite condiții grele* pentru uniți, n'am fost în drept oare să intercalăm cuvintele: „Și totuși acest cler romano-catolic a informat pe Papa Piu al X-lea că el ajută pe Români uniți!” „Și n'am fost în drept oare când „Unirea” a dat expresiune iluziei celei mai mari, că Arhieriei noștri vor duce *singuri* la izbândă cestiunea cea gravă dintre Români uniți și romano-catolicii unguri a pune în fine întrebarea: „Ce pot face pentru Dumnezeu Arhieriei noștri fără de popor?”

Pentru asta suntem invinuiți acum de „malicie” și de rea voință față cu biserica. Ni-se reamintește, chiar acum când serbăm jubileul de 70 de ani, de excomunicarea de care am avut parte un șir de ani, din cauză că am apărat marele interese de viață ale bisericii române-unite, față cu absolutismul clerului înalt, care s'a dat cu totul pe panta disciplinei clerului catolic apusan!

Sunt unsprezece ani de când s'a ținut marea întrunire din sânul „clerului și poporului” bisericii române unite din Cluj, la care a fost reprezentată și „Unirea” din Blaj. Aceasta mare adunare a reclamat în primul rând și drepturile poporului în biserică, declarând sârbătorește că acest *popor niciodată nu va primi a fi înjghebat într'o biserică străină de limba și de neamul său*. Atunci Arhieriei, aducându-li-să la cunoștință votul adunării au răspuns: Fiți pe pace că vom face noi tot ce va fi cu putință pentru asigurarea independenței bisericii! Despre participarea poporului în organizația ei însă au tăcut!

De atunci de nenumărate ori „Gazeta Transilvaniei” a interpelat pe „cei competenți” asupramersului lucru-

rilor cu autonomia și cu congrua. A cerut de repeți-ori să fie informat poporul ca să-și cunoască situațiunea și să se știe apăra. Dar „Unirea”, organul lor, a tăcut și cel mult repeta din când în când că Arhieriei le vor face toate bune. Pentru această foaie poporul era Hecuba, el putea să turbure numai liniștea înaltului cler, car elementul „laic”, cum am zice „nădrăgarii”, aveau să-și vază de afacerile lor școlare, advocaționale, de bănci, de moșiile lor etc. și să se supună fără de a avea măcar dreptul, ca preoțimea de rând, să poată fi câte odată de față când se aduc conclusele.

Eată așa am înțeles și înțelegem noi cei dela „Gazeta” a „vorbi de sus” când vorbim de biserica noastră unită. Nici prin vis nu ne-am fi putut închipui vre-odată că biserica greco-catolică e redacția „Gazetei”, cum afirmă „Unirea”. Pentru aceasta ne-ar fi lipsit cea mai de căpetenie recerință: fondurile.

Am trebuit dar vrând nevrând să fim „mai modești” și să ne închipuim că Redacția „Gazetei” trebuie să se mulțumească a reprezenta cu conștiințioasă interesele de viață ale bisericii române, fără deosebire de confesiune.

Dacă însă „Unirea” pretinde categoric, că ea reprezintă biserica greco-catolică, atunci să ne dea voie a-i spune, că a admite așa ceva ar fi o adevărată parodie în fața sorții grele a acestei biserici. Noi mergem mai departe și zicem, că nici Arhieriei noștri nu pot reprezenta *singuri* biserica, fără de popor. Numai în fruntea poporului și cu poporul ei pot fi aceea, la ce i-a chemat slănta lormisiune apostolică de a conduce naia bisericii unite independente, cu limba ei română și cu instituțiile ei răsăritene.

Dar s'avem puțină răbdare. Urma va alege, dacă îngâmfarea „Unirei” are vr'un temei real, ori că este numai efluxul unei svârcoliri neputincioase de a-și susține echilibrul sdruncinat în fața faptelor, ce urmează promisiunilor goale și iluziilor.

Consfătuirea intimă a ziarelor noastre.

Eată comunicatul despre decursul consfătuirii intime din 14 I. c. despre care am făcut amintire în numărul trecut al „Gazetei”:

Consfătuirea confidențială, conchiesmată la Brașov în cauza înființării „Fondului jubilar” al „Gazetei” cu destinarea de-a veni în ajutorul zăriștilor noștri s'a întrunit în ziua și la ora fixată. Au luat parte la ea prin reprezentanți opt dintre foile noastre: (»Drapelul» din Lugoj, »Unirea» din Blaj, »Libertatea», »Foaia interesantă» și »Tovărășia» din Orăștie, »Revista Economică», »Țara noastră» și »Foaia Poporului» din Sibiu.) Celelalte dintre foile invitate, printre cari »Tribuna» din Arad și »Lupta» din Budapesta, fiind împiedecate de-a participa prin reprezentanți, au declarat în scris, că primesc hotărârea ce se va aduce în cauza pentru care au fost conchiesmate.

Cei întruniți, după ce au fost călduros salutați de Dr. A. Mureșianu, arătându-li-se scopul pentru care i-a invitat, au trecut imediat la deliberarea asupra obiectului dela ordinea zilei.

După un schimb de vederi viu și temeinic conferența a enunțat unanim, că presa noastră îmbrățișează cu simpatie inițiativa proprietarului »Gazetei Transilvaniei« de a înființa din incidentul jubileului său de 30 de ani, ca director al foaiei, și a jubileului de 70 de ani al »Gazetei«, un fond menit de a se ajutama din el ziaristii și scriitorii noștri și că este gata să dea tot concursul său posibil pentru realizarea lui.

Se decide apoi de-a se institui în scopul elaborării unui plan amănunțit pentru punerea în ființă a fondului, o comisiune de nouă membri, cari să se împartă după diferitele centre și după ziarele ce apar în ținuturile acestor centre, în modul următor: Brașovul, ca sediu al comisiunii, să fie reprezentat cu trei membri; Aradul, Budapesta, Lugojul, Sibiuul, Blajul și Orăștia cu câte un membru, care va fi desemnat de către ziarele din ținutul respectiv.

Cu executarea acestui conclud este însărcinată Redacțiunea »Gazetei«.

Conferența confidențială s'a ținut în cea mai frumoasă și frățescă armonie. În fine s'a decis ca despre decursul ei să se publice comunicatul de față.

Din dieta ungară. În ședința de ieri a dietei s'a continuat desbaterea proiectului despre învățământul popular gratuit. Deputatul Dr. St. Pop declară că proiectul constituie o nouă lovitură în contra autonomiei bisericești românești. Dep. V. Damian constată, că proiectul stă în contradicție cu scopul urmărit. Proiectul desconsideră școalele naționalităților și periclitează interesele școlilor gr. or. române. După alți câțiva oratori maghiari, a luat cuvântul ministrul Apponyi. El zice că proiectul său nu este altceva decât continuarea politicii școlare a bar. Eötvös Jozsef. Proiectul e bazat pe principiul fundamental, că cultivarea copiilor nu este o datorință particulară, ci e un interes general și o datorință a statului. De aici urmează, că învățământul popular trebuie să fie gratuit. Autonomia confesiunilor nu numai că nu se violează, ci ea e chiar ajutată (?) de către stat. Proiectul nu este îndreptat în contra vreunei confesiuni sau naționalități, ci urmărește binele obștesc. Statul are datorința să iee sub scutul său sentimentul național și iubirea de patrie.

După acestea proiectul a fost primit în general și în special.

Reforma electorală. Organul ministrului Kossuth »Budapest« este informat, că ministrul Andrassy a terminat în fine proiectul reformei. Numărul actual al mandatelor s'a înmulțit cu vre-o 40.

Un comunicat al rectorilor universităților din Austria. Rectorii universităților din Austria publică un comunicat, în care se zice că rectorii au ajuns la convingerea că ministerul cultelor va apăra cu orice preț libertatea desăvârșită a învățământului și va sprijini autonomia școlilor superioare. În legătură cu aceasta rectorii declară, că studenții nu au nici un motiv de grevă și li invită să renunțe la grevă, căci în caz contrar rectorii nu vor mai putea fi în stare a înlătura pericolul ce amenință pe studenți de a pierde un semestru și a avea și alte urmări defavorabile. Se mai spune, că activitatea profesorului Wahrung e asigurată pentru viitor.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Producția absolvenților conservatorului de muzică și artă dramatică.

București, 1 Iunie 1908.

În prima zi de Rusali a avut loc la Teatrul Liric producția-examen a elevilor dintr'al treilea și ultimul an al conservatorului de muzică și artă dramatică.

Iată o sărbătoare în adevăr și frumoasă și interesantă.

Aici ți se oferă sufletul artistului »în găoace« spre examinare. Aici poți să cunoști, dacă nu pe acel care nu e chemat pentru scena, totuși pe acel care are putința de a dovedi că are stoffă.

Ar fi nedrept cineva dacă și-ar face o judecată definitivă de toți absolvenții, cari Duminecă s'au produs pe scena Teatrului Liric — și ar fi nedrept în primul rând pentru că nu toți au putut avea roți însemnate ca să poți să-ți formezi o judecată.

În prima parte a producției a fost *Furtuna casnică*, comedie într'un act, localizată, care a dat prilej de manifestare a talentului d-nei *Olimpia Bârsan*. D-sa

Cortegiul festiv jubilar.

(Raport special al »Gaz. Trans.«)

Viena, 12 Iunie n.

— Fine. —

Grupa a 12-a: *Timpul războiului de șapte ani*. Laudon călărește înaintea suitei sale între sunetele fanfarei. Ii urmează regimintele, cari s'au distins în război.

Grupa a 13-a: *Epoca împăratului Iosif al II-lea*. Sărbătoarea la țară a secerișului și a culesului viilor.

Grupa a 14-a: *Epoca împăratului Francisc I*. Războiul contra republicii franceze.

Grupa a 15-a: *Principele de coroană Carol* cu suite. Tunuri istorice din anul 1809.

Grupa a 16-a: *Gloata tiroleză*. 1809. Cu drapelul original istoric, care l'a avut și Andreas Hofer în luptele din anul 1809. Grupă plină de efect.

Grupa a 17-a: *Fronenada Praterului* pe timpul congresului vienez.

Grupa a 18-a: *Viața de stradă și trăsuri până la 1840*.

Grupa ultimă: Armata Feldmareașului Radetsky la 1848. Contele Radetsky defilează cu trupele sale cele mai renumite. Representantul lui Radetsky este un urmaș al aceluia, contele Iosif Radetski. Aceasta grupă a fost în modul cel mai călduros aclamată. Ea reprezenta partea istorică a convoiului. — Într'această propune o pauză de o oră, ca să nu obosească pe Monarch prea mult. Totuși împăratul porunci ca imediat convoiul să continue. Un semn despre trăinicia împăratului.

Imbulzeala, care s'a potențat la defilarea naționalităților, este de nedescris. Ovațiunile la adresa Monarchului nu mai voiau să înceteze.

Între convoiul istoric și cel al naționalităților a urmat grupa a două zecea: Cortegiul omagial al cetățenilor vienezi. După aceasta începu defilarea convoiului grupelor de naționalitate cu porturile și obiceiurile lor variate.

Convoiul începe cu *Germanii din Boemia*. După aceasta urmară *Polonii*, o mulțime mare aproape toți pe cai. Se distinseseră prin talentul deosebit de călărit al bărbaților. Urmară după aceasta *Dalmațienii* cu costume montenegrene. După aceasta veniră *Austria de jos* cam slab reprezentată, *Austria de sus*, *Salzburg*, un număr mare cu grupe foarte frumoase. După asta *Siria*, cei mai mulți îmbrăcați ca vânători. După aceasta urmară *Carintia*: convoiul vânătorilor. Pădurarii, garda cetățenilor, *Craina* și *Siczia*.

O deosebită impresiune a lăsat în sufletele tuturor grupelor *Bucovenienilor*, poate cea mai frumoasă și impunătoare dintre toate grupurile. În fruntea cortegiului pășiau *Românii din Bucovina*, aranjați în mod corăspunzător de prof. E. Maximovici și pictorul Ivasiuc. Grupa Românilor a cuprins trei subîmpărțiri: *Păstorii*, *muncitorii* și *o muntă țărănească*. În toate s'a păstrat pe cât s'a putut caracterul poetic al poporului nostru. Figuri arse de soare în cămăși înegrite se îndreaptă spre munți. Păstorii au fost precedați de două moldovence sdravene, în splendide costume naționale, ținând în brațe un miel și un ied, spre a reprezenta turmele de oi. Aceste fete au atras cu adevărat admirația tuturor. A urmat un cal de munte, dus de

frâu de un ciobănaș și purtând toate instrumentele pentru dobândirea brânzei de oi. Urmează apoi păstorii cu căciulile în cap și traista în spinare, unii din ei duceau instrumente, alții merinde. Cu dânșii vine și un enorm câine lătos.

A urmat un mic spațiu gol și apoi au venit *muncitorii*. În frunte sunt fetele cu cămăși brodate, cu scoarte și lăcicere. Foarte admirate au fost fetele cu furca în brâu și cari torceau mergând, toate fete frumoase. Urmară apoi plugarii și plugărițele. O căruță cu doi cai, în care se afla un plug, o grapă și alte instrumente, este înconjurată de muncitori și muncitoare. Bărbații duc coase, furci, țăpoaie; femeile secere, greble și sape. Câteva fete duc ulcioare și coafe cu apă, iar câțiva bărbați duc strujeni și știuleți de păpușoi. Tot în această grupă se mai găsesc pescari și vânători. Pescarii duc plăși, undițe și alte instrumente sfârșitul acestei subîmpărțiri l'au făcut muncitorii de ferăstrae. O căruță duc trunchiuri groase de stejar, iar în jurul ei muncitorii cu ferăstrae și alte instrumente.

În sfârșit a venit partea cea mai poetică: *muntă românească*. Nunta o deschid lăutarii, în caftane negre, cum se purtau până mai acum câteva decenii în Bucovina. Instrumentele muzicanților sunt specifice românești: cobza și cimpoiul. Mirele, un băetan cu plete negre vine călare și tot călare sunt cei patru vorniceii. Urmează apoi trei care cu câte doi cai și bogat împodobite cu scoarte moldovenești. În cel dintâiu șade frumoasa mireasă. Toți bărbații, cari iau parte în cortegiul, sunt voinici și frumoși și au atras atenția spectatorilor, tot așa și femeile și fetele prin frumuseța lor.

După Bucovina a urmat Moravia, Istria, Triest, Görz, Gradisca și în fine Tiro-lul cu Vorarlberg. O foarte bună impresiune au făcut Tirolezii prin numărul lor mare și prin porturile și steagurile lor istorice.

Cortegiul festiv a fost încheiat de reuniunile de cântări vieneze, cari au euscutat în fața Maj. Sale câteva piese, între cari imnul împărătesc. Terminându-se im-nul, primarul Dr. Lueger a adresat Maj. Sale o scurtă vorbire. Maj. Sa a mulțumit din nou foarte emoționat. După ultimele cuvinte rostite de Maj. Sa, au început să sune clopotele tuturor bisericilor, semn că neuitata și măreața serbare s'a sfârșit. Notez, că Maj. Sa, deși a stat tot timpul în picioare, n'a arătat nici un semn de oboseală și n'a gustat nimic.

Dr. C. A.

Isbucnirea »Unirei«.

Cetim în »Unirea« din 13 Iunie n.

»Gazeta Transilvaniei«. În numărul din 9 Iunie »Gazeta Transilvaniei«, reproducând articolul nostru »Cee ce congrua«, află de gust al intercala cu fel de fel de observări, care de care mai copilărești. Noi nu ne putem ocupa de aceste senilități, constatăm numai, că atunci, când noi atragem atențiunea asupra unei primejdii, ce ne amenință biserica, se află un jurnal românesc, care nu își poate ascunde maliția nici la ocaziuni de aceste.

Suntem de altcum de mult în curat cu politica binevoitoare a Gazetei în ceea ce privește biserica noastră. Am vrea, să nu fi fost provocați a-i aduce aminte, chiar acum când își serbează jubileul de 70 ani,

odată la întâlnirea dintre Clarisa și sora sa Polina (d-na Bârsan).

Aici e cea dintâi manifestare oarecum hotărâtă a tinerei artiste, la întâlnirea și despărțirea micătoare a celor două surori, cari se achită deplin satisfăcător de rolul lor prin jocul d-șoarei Barbu și al d-nei Bârsan.

La sfârșitul bucăței, însă, rolul îndoit, de comediant și tragediană, pe care îl joacă Clarisa, pentru distrația invitaților săi, d-șoara Barbu dovedește că e o artistă mare.

Clarisa a fost soția unui oare-care D'Aulnay, care părăsește armata franceză și toate titlurile nobilitare pășind pe scenă, pentru ca să poată fi soț pe placul iubitei sale Clarisa. În aceeași măsură devotată lui. Ducele D'Orleans însă stă în drumul fericirii acestei părechi și prin autoritatea și puterea sa îndepărtează de Clarisa pe soțul ei, iar pe aceasta din urmă, neputincioasă, o răpește prin servitorii săi. Ducele stă sub scutul legii, care nu-i permite să se bată cu ori cine, așa că refuză de a se bate la repetatele provocări ale actorului D'Aulnay.

Cu prilejul acestei sărbători, la care Clarisa are grijă să invite pe cei doi vrășmași, Ducele nu se mai poate da înapoi,

de atacurile acele nesfârșite, la cari a fost expus Blajul ani de-a rândul; »Unirea« însă și își mulțumește existența sa atacurilor din »Gazeta«. Supărarea veche a d-lui Mureșan, că »poporul« (ințelegem?) zi: elementul laic, nu este reprezentat în organizația noastră bisericească, cel puțin ca și cea greco-orientală, o cunoaștem. Nu ne mirăm deci de loc de tactica »Gazetei« de a pune pe acest laic element totdeauna atunci în linie de bătăie împotriva noastră, când dușmanul și așa bate în porțile bisericești și a scoate la iveală groaznicul antagonism dintre biserica noastră și cea greco-orientală marile favoruri și păreri, ce le ofere aceasta mirenilor săi și egoismul, îngustimea de inimă a bisericei noastre, care nu-i îngăduie să intre în organizația sa.

Totuși o rugăm una. Când vorbește de biserica noastră să nu vorbească așa de sus și să nu-și inchipue, că biserica greco-catolică e redacția »Gazetei«. I-ar sta bine să fie mai modestă și să nu-și iasă așa iute din fire, dacă totuși »Unirea« prezintă biserica greco-catolică.

La isbucnirile de mai sus răspundem în fruntea foaiei.

Congresul profesorilor de istorie.

Impresii de Neptun.

Pe drum.

În zilele de 18, 19 și 20 Mai v. s'au întrunit în orașul Galați (România) profesorii de istorie ai tuturor școlilor secundare din țară. Despre acest prea interesant congres — primul de acest fel în România, voesc să fac o scurtă dare de seamă, pentru ca și Românii de peste Carpați să fie în curent cu cele ce se petrec în țara românească.

Nu voesc să intru mai deaproape în pregătirile, ce au precedat congresul, amin-tesc în treacăt numai faptul, că a fost oarecare discuție în privința locului de ținere; erau două păreri: unii doriau, ca locul de întrunire să fie a doua capitală a țării, orașul Iași, unde neobositul nostru istoric, d-l N. Iorga, aranjase și o expoziție istorică; alții, și aceștia au învins, au ple-dat pentru vestitul port dunărean, Galați.

Spre Galați tindea în ziua de 17 Mai parte mare din profesorii de istorie. Din diferite cauze eu n'am putut urma mulțimii în ziua aceasta; abea Duminecă, 18 Mai am avut fericirea să mă văd pe cale. Era o dimineață răcoroasă, trenul sbura printre munții și dealurile, ce înconjoară romantica Vale a Prahovei. Mă vedeam în mine: ce ideie nimerită, să te vezi coleg cu coleg în mare societate discutând frățește chestii de cele mai importante din viață. Căci întreb eu: ce poate fi mai însemnat în viața unui neam, a unei țări, decât organizarea cât mai bună, cât mai rațională a școlii. Și congresul nostru avea să pună și el o petricică la edificul școlii moderne. Cu drag mă cugetam la prietini, pe cari eram sigur, că am să-i întâlnesc la Galați. Incepeam a visa momente întâlnirii cu ei; urmăream deja în gându-mi conversații și ascultam conferințe, lecții și discuții, desvoltându-mi în mine întreg programul congresului.

Deodată un fluierat mai lung mă deșteaptă din meditațiile mele și mă pomenesc în gara Ploești. Conducătorul face atenție pe acela, cari nu călătorește la București, că au să schimbe trenul. Era ziua pe la 9

mai cu seamă după mai multe insulte din partea adversarului său, care pentru a-l hotărî mai mult, rupe contractul său cu un mare teatru din Paris reluându-și drepturile sale de odinioară.

Lupta se începe, alături în grădină, iar în salon după reîntrirea celorlalți invitați, începe adevăratul rol al Clarisei, care pentru a nu da de bănuț că alături e lupta (în care e decisă moartea unuia) spune celor de față că Ducele a plecat.

Unii dintre invitați cer să li-se reprezinte de artista Clarisa, cu acel prilej, câteva scene și situații comice, alții sunt, dimpotrivă, pentru dramă. După intervenția, îmi pare, a doctorului Choquart (N. Băila) toți cad de acord să se înceapă cu comedia și să se isprăvească cu tragedia.

În manifestările sale din partea comică, Clarisa introduce elemente foarte variate, toate esecient redare, în vreme ce în grădină se aude ciocnirea săbiilor, care îngrijește oarecum pe asistenți și ceia ce face pe Clarisa în cele din urmă să mărturisească parte din adevăr: că ducele face exerciții de scrimă cu D'Aulnay.

Ca să fie mai sigură Clarisa îndreapă cheia ușii dela grădina doctorului Choquart — și acum cei de față cer un subiect de tragedie. Și Clarisa își în-

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov**
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

„Opere complete“ de N. Nicolescu, C. Stamati și V. Cârlova la o altă într-o singură Broșură. Prețul 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

Din opere complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 10 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura „Minnerva“ premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechia: „In Bucegi“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 preț 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătoarești“ de Ion Bărbănteanu pe 205 pagini formatul octav mare preț cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghita. Pagini 280. Preț Lei 2.

Ludovic Daus: „Doamna Oltea“ (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noembrie 1904 la reprezentarea de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ c'o prefață de N. Iorga. Preț cor. 1.50.

N. Iorga: „Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc“. Preț cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de Romulus Cioflec, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Preț Lei 1.50.

„Călăuza stațiilor balneare“ de Aurel Scurtu. Preț 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

Sandu Aldea „Cărticica plugarului“ -50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsu următor: Un arădaș, Despărțire, La țară, Acasa, Tinerețe, Nepotul lui Mihail, Seri de iarnă, Invrăjbiții. O afacere. La oaste, Alte înveli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Preț 1 cor. 50 plus 20 bani porto

— Romanul „Robia Banului“ de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în pret de 2 Lei plus 30 bani porto.

„Dac'ăși fi o păsărică“ română frumoasă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusa de d-l Stefan C. Voicu. op. 1. preț 80 bani plus 5 bani porto.

„Geloșii“, comedie într'un act, după germană, de Moșul. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă foarte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Preț 40 fileri franco.

Vilă de vânzare.

Posițiune admirabilă, pe Straje, cu curte și grădină care conține 4000 m.²; 55 m. front de stradă, se vinde din mână liberă cu preț redus.

Informațiuni Șirul Cetățuiei Nr. 8 dela 9—10 oare a. m. și dela 3—4 oare p. m. (186,5—6.)

BĂILE DE SĂNĂTATE BUZIAȘ

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.

Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct. Sesenul dela 15 Maiu—15 Sept.

Băi speciale pentru boale de inimă,

pentru boale femești, suferințe de vezică și rinichi, piatră în vezică, catar de intestine și stomac, contra limfaticismului, gâlbănărei, anemiei, scrofulei, contra slăbiciunii generale și contra de boale cronice la femei. Izvoare radioactive cu acid carbonic, sare și fer.

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.

**STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
AL BĂILOR MUSCHONG BUZIAȘ,**

liferază prompt ori-ce cantitate de acid carbonic curat, natural. Nu face parte din cartel.

Să nu se confunde cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

— Serviciu prompt și conștientios. —

Adresa telegrafică: **MUSCHONG BUZIAȘ FÜRDÖ.**

Interurban telefon: Nr. 18.

Interurban telefon: Nr. 18.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-46 min. dimiu.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-30 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-20 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 12-00 m. p. m.
- III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 7-47 séra.* (* care circula numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8-41 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la ora 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.* (* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 8-40 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 4-16 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9-46 séra.

Notă: începând cu 1 Iunie intră în circulațiune trenul direct Arad-Budapesta și trenul accelerat de dimineață Brașov-Budapesta.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7-12 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 8-50 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Tren. de pers. la ora 7-28 min. dimiu. (numai dela Predeal).
- II. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la ora 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la ora 9-18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Osorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda)
- II. Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la ora 6-33 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Ghimes).

Dela Zărnești la Brașov (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-39 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7-07 séra.

NOUL OTEL

„CONTINENTAL“

proprietatea domnului Petru Popovici, situat în strada Castelului, Brașov,

s'a deschis.

Cel mai elegant otel din Brașov.

Patruzeci odăi.

Lumină electrică.

Băi și grădină la dispoziție.

Otelul este arangiat **cu cel mai elegant și modern confort** și e situat în centrul orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.

167,10-10.

Fie-care posesor a unei Trăsuri-motor a lui PUCH!

economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:

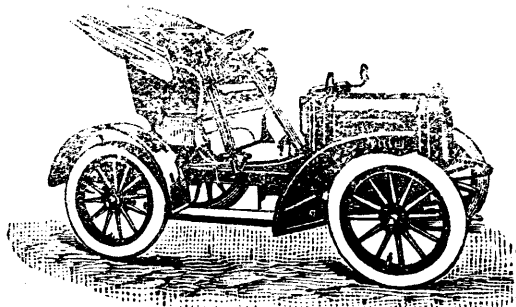
Siguranță mare: HP. (35 Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6 HP.

Automobile:

construcție simplă. Exe. utare so. ilă: 5/8, 9/10, 1 1/16, 20/25 HP.

Benzin. Ulei. Părți constitutive Pneumatice.

Reparaturi de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER**, Brașov, Strada Porții 39.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte

DORNA

în Carpații Bucovinei.

Stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței auri, 14 oare depărtare dela București și 11 oare depărtare dela Liov.

Palate monumentale de cură, laboratoriu balneologic, apeducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, pavilion de izolare, cale pentru biciclete, de două ori pe zi concerte ale muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsură, călare și plute

Succese splendide la: boale de nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă, și ex date.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi, cons. imp.

(162,9-15.)

Dr. Arthur Loebel.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria de pe parcul Rudolf